

การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

Needs Assessment of Developing Management of Child Development
Centers under Local Administrative Organizations in Mueang
Nonthaburi District, Nonthaburi Province based to National Standard
for Early Childhood Development Center

พงศธร ยุติธร

นิสิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: phongsatorn.aik@gmail.com

เพ็ญวรา ชูประวัตติ

อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: penvara.x@chula.ac.th

Pongsatorn Yutitorn

Student, Master of Education Program

Education Administration Division, Department of Educational Policy
Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

Penvara Xupravati

Advisor, Master of Education Program

Education Administration Division, Department of Educational Policy
Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

รับเข้า: 27 มีนาคม 2564 แก้ไข: 10 เมษายน 2564 ตอบรับ: 17 เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรจำนวน 85 คน ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และผู้ช่วยครู/ผู้ดูแลเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีวัดความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.89$ และ 4.20 ตามลำดับ) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการจัดการจัดการบุคลากรทุกประเภท ($PNI_{modified}=0.112$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ($PNI_{modified}=0.077$) ด้านการจัดการจัดการอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified}=0.076$) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ($PNI_{modified}=0.071$) และด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ($PNI_{modified}=0.063$) ตามลำดับ นอกจากนี้ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เมื่อจำแนกตามกระบวนการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.89$ และ 4.20 ตามลำดับ) และกระบวนการบริหารจัดการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินผล ($PNI_{modified}=0.081$) รองลงมา คือ การวางแผน ($PNI_{modified}=0.079$) และการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($PNI_{modified}=0.076$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กปฐมวัย

Abstract

This research aims to study the current and desirable states and assess the priority needs of Developing Management of Child Development Centers under Local Administrative Organizations in Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province based on the National Standard for Early Childhood Development Center. Information contributors were 85 personnel, including the head of child development centers, teachers, and assistant teachers/child caregivers. The research instrument was a questionnaire that had an index of item objective congruence (IOC) of 0.67-1.00. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and priority needs index modified ($PNI_{modified}$). The results found that the overall current and

desirable states of Management of Child Development Centers under Local Administrative Organizations in Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province based on the National Standard for Early Childhood Development Center were at the high level ($M=3.89$ and 4.20 , respectively). The order of priority needs was Administration of all personnel ($PNI_{modified}=0.112$), Environmental administration for safety ($PNI_{modified}=0.077$), Systematic administration ($PNI_{modified}=0.076$) Promotion of family and community participation ($PNI_{modified}=0.071$), and Health and learning promotion management ($PNI_{modified}=0.063$), respectively. Additionally, the overall current and desirable states of Management of Child Development Centers under Local Administrative Organizations in Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province based on the National Standard for Early Childhood Development Center, when classified by management process were at the high level ($M=3.89$ and 4.20 , respectively). The management process of priority needs was Evaluation ($PNI_{modified}=0.081$), Planning ($PNI_{modified}=0.079$), and Implementation ($PNI_{modified}=0.076$), respectively.

Keywords: needs assessment, management, child development center, early childhood

บทนำ

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นรากฐานสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดช่วงชีวิต เด็กวัยนี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง หากได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต แต่ปัจจุบันคุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัย และต้องร่วมมือกันทำให้เด็กปฐมวัยได้รับโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรา 54 วรรคสอง กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศีกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560) อีกทั้งพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 มาตรา 6 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย

และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดให้เด็กปฐมวัย ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562, 2562) จากที่กล่าวมาจึงทำให้รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันเด็กปฐมวัยในประเทศไทยมีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก กอปรกับสภาพสังคมปัจจุบันที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องพาเด็กปฐมวัยเข้ารับการดูแลและพัฒนาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยรูปแบบต่าง ๆ และขาดเวลา ความรู้ เจตคติ และทักษะการดูแลเด็กปฐมวัย อีกทั้งประเทศไทยยังประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการเด็กปฐมวัย และความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพและมาตรฐานการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทำให้เกิดความล้มเหลวในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเกิดผลลัพธ์แก่เด็กปฐมวัยได้ไม่ดีเท่าที่ควร การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติจึงได้จัดทำ “มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ” ขึ้นเป็นมาตรฐานกลางให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำไปใช้ในการบริหารจัดการและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เป็นการลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ และคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการประกาศใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นมาตรฐานกลางเดียวกันทั่วประเทศเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งหลังจากได้มีการประกาศใช้มาตรฐานฯ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานฯ ได้รายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานฯ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ พบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีการดำเนินงานตามมาตรฐานฯ ที่เป็นรูปธรรมและมีผลประเมินการดำเนินงานในทิศทางที่ดีขึ้น และช่วยให้พัฒนาการของเด็กปฐมวัยสมวัยมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ๆ ก็ตามล้วนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นรูปแบบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อีกทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่แต่เดิมอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มี

คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่นให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2562) ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่งนำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปใช้เป็นมาตรฐานในการบริหารจัดการและประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการและความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีทุกภาคส่วนภายในจังหวัดเข้าร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม จังหวัดนนทบุรียังมีเด็กปฐมวัยหลายคนที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเมื่อได้รับการคัดกรองพัฒนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอเมืองนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่และมีการเจริญเติบโตค่อนข้างสูง กระทรวงสาธารณสุข (2563) ได้รายงานผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กอายุ 0-5 ปี เดือนมิถุนายน 2563 ผ่านระบบ Health Data Center (HDC) พบว่า เด็กในอำเภอเมืองนนทบุรีมีพัฒนาการสงสัยล่าช้ามากถึงร้อยละ 19 เป็นเกณฑ์ที่สูงกว่าอำเภออื่นในจังหวัด นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (ม.ป.ป.) ได้รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมืองนนทบุรี ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่เป็นอย่างมาก

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เช่นกัน จึงมีความจำเป็นต้องยกระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติอย่างเร่งด่วน อีกทั้งต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย พร้อมทั้งก้าวขึ้นสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถยกระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการในทิศทางที่เหมาะสม ยืดหยุ่นได้ และเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และที่สำคัญที่สุดคือ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านอย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย และมีความต่อเนื่อง

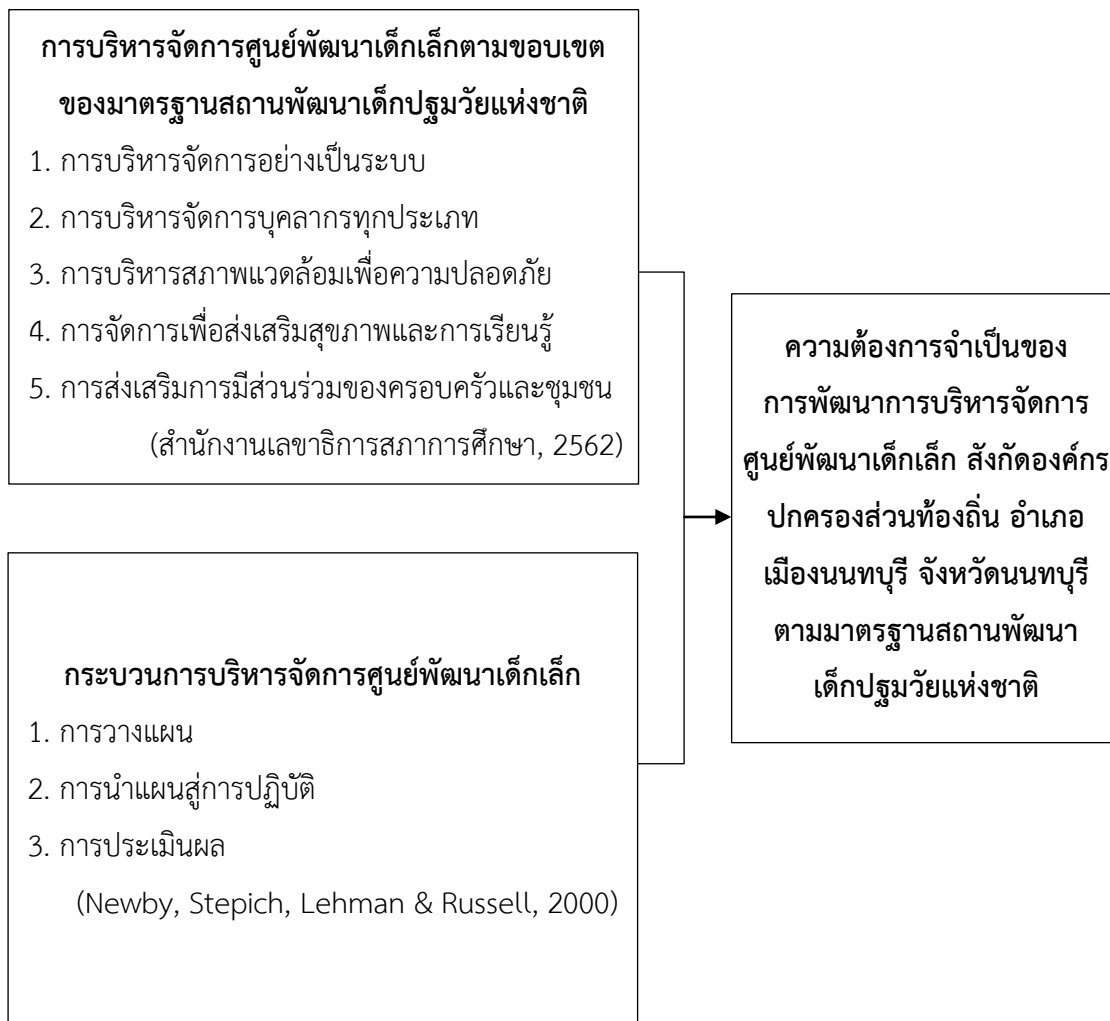
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ หมายถึง มาตรฐานกลางของประเทศในด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานและประเมินคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภท การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน
2. กระบวนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล อย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย พร้อมทั้งก้าวขึ้นสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
3. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ หมายถึง สภาพปัญหาของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยวัดได้จากความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งนำไปสู่การจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ให้มีประสิทธิภาพ ในการวิจัยนี้ได้ประเมินความต้องการจำเป็นตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวาณิช (2558)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 24 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากร ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และผู้ช่วยครู/ผู้ดูแลเด็ก โดยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 85 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สาขาที่จบการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 72 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านบริหารการศึกษา ด้านนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านวิจัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยใช้เกณฑ์การวัดค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (The Index Item-Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้

จากผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม พบว่า จากข้อคำถามทั้งหมด 72 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC=0.67 มีจำนวน 2 ข้อ และ IOC=1.00 มีจำนวน 70 ข้อ ดังนั้น ข้อคำถามสามารถนำไปสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ทั้งนี้ ใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลผลของ Best (1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีวัดความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงและจัดลำดับความต้องการจำเป็น จากสูตร Priority Needs Index Modified (PNI_{modified}) ของ สุวิมล ว่องวาณิช (2558) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I - D}{D}$$

เมื่อ	PNI_{modified}	หมายถึง ดัชนีวัดความต้องการจำเป็น
	I	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
	D	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่ พึงประสงค์	ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$ (SD)	$\bar{x}$ (SD)	PNI_{modified}	ลำดับ
1. การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	3.96 (0.689)	4.26 (0.598)	0.076	3
2. การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภท	3.67 (0.882)	4.08 (0.815)	0.112	1
3. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย	3.88 (0.865)	4.18 (0.784)	0.077	2
4. การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	3.98 (0.789)	4.23 (0.777)	0.063	5
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	3.97 (0.737)	4.25 (0.753)	0.071	4
รวม	3.89 (0.792)	4.20 (0.745)	0.079	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$, $SD=0.792$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51-4.50$) ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, $SD=0.745$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51-4.50$) ทั้งนี้ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภท ($PNI_{modified}=0.112$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ($PNI_{modified}=0.077$) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified}=0.076$) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ($PNI_{modified}=0.071$) และด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ($PNI_{modified}=0.063$) ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำแนกตามกระบวนการบริหารจัดการ สามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำแนกตามกระบวนการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกระบวนการบริหารจัดการ	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่ พึงประสงค์	ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$ (SD)	$\bar{x}$ (SD)	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การวางแผน	3.91 (0.804)	4.22 (0.728)	0.079	2
2. การนำแผนสู่การปฏิบัติ	3.94 (0.768)	4.24 (0.727)	0.076	3
3. การประเมินผล	3.83 (0.805)	4.14 (0.781)	0.081	1
รวม	3.89 (0.792)	4.20 (0.745)	0.079	-

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำแนกตามกระบวนการบริหารจัดการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.89$, $SD=0.792$) เมื่อพิจารณาแต่ละกระบวนการบริหารจัดการ พบว่า ทุกกระบวนการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก

($\bar{x}$ = 3.51-4.50) ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำแนกตามกระบวนการบริหารจัดการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.20, SD=0.745) เมื่อพิจารณาแต่ละกระบวนการบริหารจัดการ พบว่า ทุกกระบวนการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.51-4.50) ทั้งนี้ กระบวนการบริหารจัดการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.081) รองลงมาคือ การวางแผน ($PNI_{modified}$ = 0.079) และการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($PNI_{modified}$ = 0.076) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยภาพรวม มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งมีความแตกต่างกับ เกษร ดิษฐเจริญ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับสภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ซึ่งอยู่ในระดับมาก (เกณฑ์การแปลผลระดับมากอยู่ระหว่าง 3.51-4.50) แต่ระดับความคาดหวังในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (เกณฑ์การแปลผลระดับมากที่สุดอยู่ระหว่าง 4.51-5.00) และยังมีความแตกต่างกับ ศิริดาว โพธิ์สิงห์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (เกณฑ์การแปลผลระดับปานกลางอยู่ระหว่าง 2.51-3.50) แต่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (เกณฑ์การแปลผลระดับมากอยู่ระหว่าง 3.51-4.50)

ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารองค์กร ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์กรที่มีความชัดเจนในการบริหารจัดการ คอยประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ (พิรพัฒน์ มุมอ่อน, 2557) และส่งผลให้สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การบริหารจัดการยังเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งมีจำนวนคนและขนาดที่แตกต่างกัน ทำให้การบริหารจัดการมีความซับซ้อนแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจะมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ตัวอย่างเช่นการบริหารงานวิชาการ หากผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยขาดความรู้ความเข้าใจ อาจจะพัฒนาเด็กปฐมวัยไปในทิศทางที่ผิดหรือไม่เกิดผลดีอย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้ามแม้ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี แต่ถ้ามการบริหารงานบุคคลไม่ดีพอ ไม่มีการสร้างขวัญและกำลังใจ ขาดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ไม่มีการประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อาจจะทำให้ไม่เกิดผลดีต่อเด็กปฐมวัยตามมาเช่นกัน และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เยาวภา เดชะคุปต์, 2542)

ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ คือ ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภท อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเฉพาะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรในส่วนราชการที่รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ช่วยครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นบุคลากรที่สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ เกษร ดิษฐเจริญ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ด้านบุคลากร และยังสอดคล้องกับ บุษกร

สุขแสน (2556) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก และ ศุภกาญจน์ เสมียนรัมย์ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่ปฏิบัติจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการบริหารงานบุคคลระดับปฐมวัยในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัดมากที่สุด โดยมีปัญหาและอุปสรรค เช่น จำนวนผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัย ค่าตอบแทนและสวัสดิการของผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยไม่เหมาะสมกับวุฒิการศึกษาที่จบ ฯลฯ อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น ควรปรับวุฒิการศึกษาของผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัย โดยจัดอบรมหรือให้ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาหรือได้รับประกาศนียบัตร ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้กับผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัย ฯลฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

เมื่อจำแนกตามกระบวนการบริหารจัดการ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยภาพรวม มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การประเมินผล อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีปัญหาการประเมินผล เช่น ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล บุคลากรบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการประเมินผล ขาดรูปแบบหรือแนวทางการประเมินผลที่ชัดเจน ขาดความตรงไปตรงมาในการประเมินผล ฯลฯ ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการประเมินผลการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ชนมณี ศิลาณกิจ และคณะ (2563) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวม ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการติดตามและประเมินผล บุคลากรทุกระดับขาดการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน และขาดแนวทางการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน อีกทั้ง สุนีย์ บันโนะ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า

การประเมินผลมีความสำคัญมากและต้องใช้เวลามาก อีกทั้งการสรุปผลการประเมินอย่างเป็นระบบและชัดเจน ส่งผลให้การบริหารจัดการในภาพรวมง่ายยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรมีการกำหนดแผนงานและกรอบระยะเวลาในการประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นทางการ และดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อใช้ในการประเมินผลและวางแผนการบริหารจัดการครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างเป็นรูปธรรม และสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างแท้จริง

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ คือ การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภท ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการบุคลากร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการทั้งหมด เพราะภาระงานทุกชนิดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะดำเนินการได้อย่างราบรื่นหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด การบริหารจัดการบุคลากรจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีขอบเขตและกระบวนการที่สำคัญ ตั้งแต่การวางแผนบุคลากร การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการและค่าตอบแทน และการประเมินผล การปฏิบัติงาน และที่สำคัญที่สุดจุดมุ่งเน้นของการบริหารจัดการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ พัฒนาการสมวัยของเด็กปฐมวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3. จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการบริหารจัดการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ คือ การประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนการประเมินผล โดยการกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน และจัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เนื่องจากด้านการบริหารจัดการบุคลากรมีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวม ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และร่วมกันหาแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. ค้นเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2564, จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2017/4/2199_5930.pdf
- _____. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. ค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2564, จาก http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2019/3/21360_1_1551673939193.pdf?time=1599710969106
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). ผลการดำเนินการคัดกรองพัฒนาการเด็กตามกลุ่มอายุ specialpp เขตสุขภาพที่ 4 ปีงบประมาณ 2563 เดือนมิถุนายน. ค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2564, จาก https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=2238b7879f442749bd1804032119e824
- ชนมณี ศิลาณกิจ และคณะ. (2563). รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 10(1): 43-58.
- บุษกร สุขแสน. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562. (2562, 30 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 5-16.
- พีรพัฒน์ มุมอ่อน. (2557). เอกสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15. 50 ปี มข. แห่งการอุทิศเพื่อสังคม. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เยาวภา เดชะคุปต์. (2542). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-90.
- ศิริดาว โพธิ์สิงห์. (2562). **การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภกาญจน์ เสมียนรัมย์. (2559). **การพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). **ผลการประเมินคุณภาพภายนอก**. ค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2564, จาก <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2563). **รายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุนีย์ บันโนะ. (2561). **ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร**. **วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา**, 1(1): 1-22.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1981). **Research in Education**. 4th ed. NJ: Prentice Hall.
- Newby, T. J., Stepich, D. A., Lehman, J. D., & Russell, J. D. (2000). **Educational Technology for Teaching and Learning**. 2nd ed. Upper Saddle River, NJ: Merrill.